

Regeldrukreductie: Jaaroverzicht 2022 Plan voor 2023

Januari 2023

Inhoud

Voorwoord	3
Ambities	4
Herijking visie op waarnemen	4
Enquêtespreiding	5
Referentie GrootboekSchema (RGS)	6
Businessportal	7
Handhavingsbeleid	8
Wijzigingen in EU regelgeving	8
Samenwerking met branches en bedrijven	9

Voorwoord

Om kwalitatief goede statistieken te kunnen maken, heeft het CBS informatie nodig van bedrijven. Hoewel het CBS zoveel mogelijk gebruik maakt van overheidsregistraties en innovatieve methoden van dataverzameling, blijft het uitvragen van gegevens via enquêtes voorlopig onmisbaar.

Het CBS is zich bewust van de gevolgen voor bedrijven als we data uitvragen. We blijven ons dan ook inspannen om de regeldruk te verlagen en zo laag mogelijk te houden. We treffen hierbij maatregelen zodat bedrijven sneller en eenvoudiger gegevens aan kunnen leveren. Daarbij is het streven om zo veel mogelijk barrières en hindernissen weg te nemen.

Het CBS is verantwoordelijk voor het leveren van betrouwbare statistische informatie over de economie. Het merendeel van het werkprogramma vloeit voort uit verplichtingen op basis van Europese wetgeving. Zo kunnen we een betrouwbaar en gedetailleerd beeld geven van de ontwikkelingen. Dit biedt onder andere inzicht op het gebied van de economische groei, inflatie en internationale handel.

Het CBS heeft zich zeven ambities gesteld om de regeldruk voor bedrijven te verlagen. De ambities zijn verwoord in het position paper 'De Berichtgever Centraal 2021-2023' (MJP Regeldruk 2021-2023) en bestaan onder meer uit de bouw van een business portal, het verbeteren van de enquetespreiding en het ontwikkelen van een nieuwe visie op waarnemen, met het doel de gegevensverzameling zoveel mogelijk aan te sluiten op de werkwijze van het bedrijfsleven.

In dit jaaroverzicht wordt beschreven welke verbeteringen rondom de regeldruk het CBS in 2022 heeft doorgevoerd. Ik ben blij met de stappen die nu gezet zijn en kijk uit naar 2023 waarin de vernieuwingen worden gecontinueerd en uitgebreid.

Marleen Verbruggen

Hoofddirecteur

Economie, Bedrijven en Nationale Rekeningen

Ambities

De zeven ambities zijn als volgt gedefinieerd:

- **Herijking van de visie op waarnemen**, met het doel de uitvraag zoveel mogelijk aan te sluiten op de werkwijze van bedrijven.
- **Enquêtespreiding**: Voorkomen dat individuele bedrijven meer dan proportioneel aan het CBS moeten rapporteren;
- **Referentie GrootboekSchema (RGS)**: Tijd besparen bij het rapporteren aan het CBS, door gegevens direct vanuit de bedrijfsadministratie te importeren in het enquêteformulier;
- **Een business portal bouwen**, zodat bedrijven veilig kunnen inloggen, overzicht hebben wanneer ze welke informatie moeten rapporteren, en toegang krijgen tot een dashboard met informatie voor bedrijven;
- **Intensivering van ons handhavingsbeleid** implementeren;
- **Wijzigingen in Europese regelgeving** implementeren met minimale administratieve lastendrukverhoging;
- **Samenwerking met branches en bedrijven verstevigen**;

In onderstaande tekst worden de ambities verder toegelicht.

Herijking visie op waarnemen

Het CBS wil in haar aanpak de bedrijven centraal stellen en aansluiten op hun manier van werken om het aanleveren van gegevens zo makkelijk mogelijk te maken. Zowel buiten als binnen het CBS hebben het afgelopen decennium grote veranderingen plaatsgevonden die aanleiding geven tot een herbezinning op de wijze waarop het CBS gegevens bij bedrijven uitvraagt.

Resultaten 2022

In 2021 is de visie voor de primaire waarneming van bedrijfsstatistieken herijkt. Hiervoor zijn onder meer gesprekken gevoerd met de Berichtgeversraad¹⁾. Kern van de nieuwe visie is dat administratieve processen en systemen van de bedrijven centraal staan, in plaats van – zoals voorheen – de afzonderlijke statistische processen van het CBS. De visie is gebaseerd op de volgende drie pijlers:

¹⁾ De Berichtgeversraad vormt een representatieve en brede vertegenwoordiging van het Nederlands bedrijfsleven en bestaat uit brancheorganisaties, accountantsorganisaties, individuele bedrijven en accountantskantoren. De Berichtgeversraad adviseert het CBS over regeldruk gerelateerde zaken. Het CBS en de Berichtgeversraad overleggen elk kwartaal. Echter ook buiten de formele vergaderingen om wordt de Berichtgeversraad betrokken (bijvoorbeeld meedenken over de praktische uitwerking van beleidsplannen of projectvoorstellen). Hierdoor worden de plannen beter, omdat ze bij de opzet vanuit meerdere perspectieven zijn bekeken. Dit zal uiteindelijk voordelen opleveren voor de bedrijven.

- Het bedrijf/de instelling staat centraal: een nieuwe werkwijze met bijbehorende 'mindset' waarin het hele waarnemingsproces maximaal vanuit het perspectief van het bedrijf ontworpen en uitgevoerd is. De koppeling tussen statistiek en waarneming wordt daarmee anders ingevuld.
- Vanzelfsprekendheid: in de toekomst krijgen alle bedrijven met gelijke kenmerken dezelfde verplichtingen. Ook is van te voren duidelijk hoe de verplichtingen voor een bedrijf veranderen naar mate het bedrijf verandert.
- Hergebruik van data: in de toekomst worden data zonder onnodige bemoeienis van het bedrijf automatisch en tijdig opgehaald door het CBS. Daarnaast worden data één keer opgehaald en vervolgens voor meerdere doeleinden gebruikt..

In 2022 is de visie op waarnemen verder uitgewerkt, en is een traject gestart om de visie stapsgewijze uit te rollen. Zo zijn er voorbereidingen getroffen om een customer journey uit te voeren, een bedrijvenpanel op te starten, en bij bedrijven te inventariseren welke data ze tot hun beschikking hebben.

Plannen 2023

De in 2022 gestarte trajecten worden uitgevoerd. Er vindt een inventarisatie van de datamogelijkheden plaats bij de bedrijven, samen met bedrijven wordt een customer journey uitgevoerd, en het bedrijvenpanel wordt actief betrokken bij het uitwerken van verbeteringen. Op basis van de resultaten van deze trajecten worden Pilots opgestart en uitgevoerd, om de visie stapsgewijs te concretiseren. Daarnaast worden bestaande trajecten gecontinueerd, zoals de samenwerking met KVK om startende ondernemers vanaf de start van het bedrijf (meer) bekend te maken met de mogelijkheden die het CBS kan bieden om bedrijfsstrategie te optimaliseren. Uiteraard gebeurt dit alles in nauwe afstemming met de Berichtgeversraad.

Enquêtespreiding

Het CBS streeft naar een gelijkmatige verdeling van enquêtes over de bedrijven. Uit analyses is gebleken dat er toch bedrijven zijn die onevenredig veel enquêtes ontvangen. Om hier snel op in te spelen is gekozen voor een snelle pragmatische oplossing. We monitoren daarom nauwkeurig hoeveel enquêtes elk bedrijf ontvangt. We hebben de grens gelegd op 3 enquêtes voor bedrijven tot 10 medewerkers en op 4 voor bedrijven tot 20 medewerkers. Wordt een bedrijf vaker in een steekproef opgenomen dan wordt bekeken of het alsnog uit de steekproef kan worden verwijderd.

Resultaten 2022

Na een jaar zijn de resultaten geanalyseerd om te beoordelen of deze methode kan helpen in het verlagen van de regeldruk. Uit de analyse komt naar voren dat door deze methodiek het aantal bedrijven tot 10 respectievelijk 20 medewerkers dat meer dan 3 of 4 enquêtes krijgt, is gehalveerd. Een mooi resultaat, echter enige terughoudendheid is geboden, omdat ter vervanging van de verwijderde bedrijven vaak andere bedrijven zijn verzocht de enquête in te vullen. Hierdoor lopen de vervangende bedrijven op hun beurt weer kans om in de nabije toekomst teveel enquêtes te krijgen. Om dit scenario te voorkomen, is het CBS

een onderzoek gestart naar geavanceerde alternatieve steekproeftrekkingen. Deze steekproeftrekkingen leiden tot een nog betere spreiding van de regeldruk over bedrijven. Doel hiervan is het aantal bedrijven dat naar verhouding te veel enquêtes krijgt permanent te reduceren.

Plannen voor 2023

In 2023 wordt het onderzoek naar geavanceerde steekproeftrekkingen gecontinueerd. Daarnaast is het plan om te onderzoeken hoe grotere bedrijven (tot 100 medewerkers) te ontlasten zijn. De gegevens van deze bedrijven zijn noodzakelijk voor het CBS om goede statistiek te maken, waardoor er meestal geen alternatieve steekproefoplossingen mogelijk zijn. Het CBS onderzoekt daarom andere mogelijkheden die het invullen van de enquêtes vereenvoudigen en duidelijker maken welke acties op welk moment van een bedrijf verwacht worden. Waar mogelijk worden ook alternatieve dataverzamelingstechnieken onderzocht.

Referentie GrootboekSchema (RGS)

Het CBS heeft de ambitie om aan te sluiten op de administraties van bedrijven, zodat het voor bedrijven eenvoudiger wordt om informatie aan te leveren. Om dit te kunnen realiseren is het CBS betrokken bij het opstellen van het Referentie GrootboekSchema. Uitgangspunt van het CBS was hierbij dat standaardisatie leidt tot vereenvoudiging.

Sinds 2021 biedt het CBS aan bedrijven de mogelijkheid om gegevens rechtstreeks vanuit de financiële administratie in te lezen in het enquêteformulier van de productiestatistiek, omdat de regeldruk bij deze statistiek een kwart van het totaal is. Uiteraard is het daarbij wel een voorwaarde dat de financiële administratie van het bedrijf gekoppeld is aan het Referentie GrootboekSchema.

Resultaten 2022

In april 2022 zijn de enquêteformulieren met de RGS functionaliteit voor MKB bedrijven beschikbaar gesteld aan de sectoren horeca, detailhandel, groothandel, het kleinbedrijf van de bouw en accountancy. Daarnaast zijn er op basis van de eerste resultaten en een (gebruikers)evaluatie wijzigingen doorgevoerd in de 'flow' van de enquête en is een samenvattingsscherm opgenomen. Ook is er een plan voor het vervolg opgesteld. Dit plan loopt van september 2022 tot medio 2023.

Plannen voor 2023

Het CBS richt zich in 2023 op het verbeteren van de volgende doelen:

- Bereik: verhogen percentage bedrijven dat de RGS-aanpak aangeboden krijgt;
- Bekendheid: vergroten bekendheid met de RGS-mogelijkheid binnen de doelgroep;
- Activeren van de gebruiker: meer pogingen tot gebruik van de oplossing binnen de doelgroep;

- Succesgraad: verhogen van het percentage bedrijven dat met succes de RGS-toepassing heeft gebruikt om een CBS-enquêteformulier in te vullen.

Vanaf 2023 zullen technische drempels verlaagd worden door verdere automatisering waarbij voor de vulling van de enquête formulieren direct aangesloten wordt op het boekhoudpakket van de berichtgever. Daarnaast onderzoekt het CBS de mogelijkheid om de RGS-functionaliteit aan te bieden aan complexere MKB bedrijven en zal een aantal onderzoeken worden uitgevoerd om de verdere mogelijkheden van RGS te benutten. Tot slot wordt onderzoek opgestart om de RGS-functionaliteit ook voor andere branches beschikbaar te stellen.

Businessportal

Het CBS wil eenduidig met bedrijven communiceren, wil bedrijven goed informeren en wil het voor bedrijven zo overzichtelijk mogelijk maken wanneer ze welke gegevens moeten aanleveren. Het business portal gaat in die behoeften voorzien. Het portal biedt ook de mogelijkheid voor bedrijven om na te gaan hoe ze bij KVK geregistreerd staan. Daarnaast kunnen bedrijven voor hen relevante statistische informatie opzoeken. Door het inbouwen van autorisatiestappen krijgen grote ondernemingen de optie om zelf te regelen wie welk onderdeel van het portal mag inzien of invullen.

Resultaten 2022

In 2022 is een 'Pilot ready' business portal ontwikkeld. Dit portal bevat de basis-functionaliteiten: authenticatie, enquêtekalender, dashboard, contact met CBS en inzicht in bedrijfsgegevens. Het business portal ontsluit het tussen 2016 en 2021 geheel vernieuwde dataverzamelingssysteem. Daarnaast is het portal gekoppeld aan de CBS-website. Hierdoor hebben bedrijven op een makkelijke manier de voor hun relevante informatie ter beschikking.

Plannen voor 2023, inclusief doorkijk naar 2024

In 2023 volgt de optimalisatie, de test- en implementatie fase. Vanaf begin 2023 haalt het CBS feedback op bij bedrijven die het businessportal gaan testen, aan de hand waarvan het business portal stapsgewijs wordt verbeterd. In de loop van het jaar zal het aantal test-bedrijven uitbreiden en gevarieerder worden. In de tweede helft van 2023 start vervolgens de implementatiefase van het verbeterde business portal, inclusief de communicatie naar de gebruikers. Het CBS wil het business portal begin 2024 lanceren, waarbij we streven naar inlog via e-Herkenning.

Handhavingsbeleid

Om statistiek te kunnen maken is het uitvragen van data via enquêtes nog steeds essentieel, ondanks de stappen die worden gezet om zoveel mogelijk gebruik te maken van andere databronnen. Voorbeelden van andere databronnen zijn registraties van andere (overheids) organisaties, overige digitale databronnen of eerder door het CBS verzamelde gegevens.

De regeldruk is afhankelijk van de steekproefgrootte. Die is groter dan we zouden willen omdat we rekening houden met non-respons. Door non-respons kleiner te maken kunnen steekproeven ook kleiner. En dus gaan we strakker handhaven. En dat is wel zo eerlijk naar de bedrijven die keurig meedoen.

Het uiteindelijke doel van het handhavingsbeleid is kleinere steekproeven en de realisatie van een eerlijkere manier van werken voor de bedrijven die de formulieren wel altijd invullen.

Resultaten 2022

In 2022 is het merendeel van de invul verplichte onderzoeken opgenomen in het nieuwe handhavingsprogramma. Ook zijn voorbereidingen getroffen om in 2023 verder op te schalen.

Plannen voor 2023

In 2023 wordt de implementatie van het nieuwe handhavingsbeleid verder opgeschaald. Het CBS gaat via aanvullende communicatie bedrijven stimuleren tijdig te responderen ter voorkoming van noodzakelijke handhaving. Ook worden voorbereidingen getroffen om de overige invul verplichte onderzoeken in de komende twee jaar op te nemen in het handhavingsprogramma.

Wijzigingen in EU regelgeving

In januari 2021 is de European Business Statistics (EBS) Regulation, een verordening op bedrijfsstatistieken, in werking getreden.. Hiermee wordt geleidelijk een flink aantal wijzigingen doorgevoerd bij een heel pakket aan statistieken. Dit zorgt voor harmonisatie, vereenvoudiging en flexibiliteit van de statistieken binnen de Europese Unie. De wijzigingen leveren bijvoorbeeld meer frequente statistieken op over commerciële dienstverlening, meer financiële informatie over het marktgerichte deel van de gezondheidszorg, het onderwijs en cultuur, recreatie en sport als ook meer details over de invloed van Nederlandse ondernemingen op de economie van andere landen. Hierbij wordt stijging van de regeldrukkosten zoveel mogelijk voorkomen.

Resultaten 2022

Vanaf 2021 zijn de eerste statistieken volgens de nieuwe verordening gepubliceerd. Vanaf 2022 waren daarnaast een aantal uitbreidingen nodig, waarbij getracht is om de effecten op de regeldruk zo laag mogelijk te houden. Om bijvoorbeeld de korte termijn omzetstatistiek van kwartaal naar maand te kunnen versnellen gaat het CBS gebruik maken van nowcasting: Door gebruik te maken van geavanceerde statistische technieken en een beperkte steekproef op maandbasis kan het CBS toch nauwkeurige maandcijfers leveren. Hiermee voorkomt het CBS dat op maandbasis een grote steekproef moet worden getrokken wat zou leiden tot een flinke stijging van de regeldruk. Vanaf 2024 zal deze methode worden toegepast.

Begin 2022 is ook de waarneming voor de statistiek Internationale Handel in Goederen (IHG) aangepast: De ondergrens om opgave te doen voor de invoerstream is verhoogd tot 5 miljoen, wat een flinke lastendrukverlichting oplevert. Alle bedrijven die over de import een jaarverplichting hadden, heeft het CBS uit de steekproef gehaald. Hierdoor hoeven veel minder bedrijven opgave te doen over de importstream. Daartegenover staat dat voor de uitvoerstream twee extra variabelen worden uitgevraagd en bedrijven met minder dan 5 miljoen handelswaarde elke maand opgave moeten doen (was voor deze groep eens per jaar).

Voor uitbreiding van een aantal jaarstatistieken over de sectoren Zorg, Onderwijs en Cultuur, Sport en Recreatie, zijn in 2022 voor het eerst extra enquêteformulieren uitgestuurd. Door gebruik te maken van reeds bestaande bronnen en te schuiven in steekproeven is het aantal extra formulieren sterk beperkt. Halverwege 2023 volgt een eerste uitgebreide publicatie over deze uitbreiding.

Plannen voor 2023

In 2023 worden de laatste wijzigingen in de EBS regelgeving van kracht en het CBS ligt volledig op schema bij de implementatie daarvan. Uitbreiding van de lastendruk wordt hierbij niet verwacht.

Samenwerking met branches en bedrijven

Het verstevigen van de samenwerking bestaat uit drie verschillende delen: **plannen, meten en communicatie**.

- **Plannen** bestaat uit het organiseren van de afstemming tussen de verschillende ambities, en op de juiste wijze inzetten van de middelen. De afstemming tussen de verschillende ambities vergroot de effectiviteit van de aanpak;
- **Meten** bestaat uit regeldrukmetingen en klachtenrapportage;
- **Communicatie** richt zich op het bedrijfsleven beter en directer betrekken. Belangrijk hierbij is de samenwerking met de Brancheorganisaties en EZK, maar ook contacten met individuele bedrijven, alle interne communicatie en corporate communicatie.

Resultaten 2022

Plannen: In samenhang is een planning gemaakt die als basis dient voor het nieuwe Meerjarenplan regeldruk, dat in 2023 zal worden verwoord in een position paper.

Meten: De regeldrukkostenrapportage is opgesteld en gerapporteerd aan EZK. Daarnaast zijn er voorbereidingen getroffen voor een pilot onderzoek naar het meten van ervaren regeldruk. De in 2021 vernieuwde klachtenrapportage is het afgelopen jaar verder verbeterd, waarbij uitdrukkelijk aandacht wordt gegeven aan het doorvoeren van procesverbeteringen.

Communicatie: De in 2021 gestarte intensivering van de overlegstructuur van de Berichtgeversraad is geëvalueerd. Zowel de leden van de Berichtgeversraad als het CBS zijn erg tevreden over de nieuwe werkwijze. De Berichtgeversraad blijft daarom vier keer per jaar overleggen (was voorheen twee keer). Ook blijft het CBS er naar streven om de Berichtgeversraad zo vroeg mogelijk te raadplegen bij voorgenomen vernieuwingen van de waarneming. Eén van deze vernieuwingen is de komst van het dashboard voor bedrijven. Op verzoek van het bedrijfsleven zijn aan dit dashboard het afgelopen jaar een aantal extra functionaliteiten toegevoegd.

Plannen 2023

Plannen: In 2023 zal er een meerjarenplan Regeldruk verschijnen, als vervolg op het position paper 'De Berichtgever Centraal, MJP 2021-2023'. De herijkte visie op waarnemen (zie ambitie nr. 1) zal een prominente rol innemen in het nieuwe MJP. Het nieuwe meerjarenplan Regeldruk vormt een nadere invulling van het nieuwe meerjarenprogramma van het CBS, en wordt een leidraad voor het CBS om de juiste innovaties door te voeren.

Meten: Naast het opstellen en rapporteren van de regeldrukkostenrapportage wordt een pilot uitgevoerd om de ervaren regeldruk in kaart te brengen. Het beoogde resultaat is een set van indicatoren die over de verschillende onderzoeken kunnen worden toegepast en inzicht geven in de verbetermogelijkheden van de afzonderlijke enquêtes. Daarnaast blijft de klachtenrapportage een belangrijk bron van informatie om procesverbeteringen door te voeren, zodat het de bedrijven zo makkelijk wordt gemaakt om data aan te leveren.

Communicatie: De werkzaamheden aan de verschillende ambities worden goed op elkaar afgestemd. Er wordt een filmpje gemaakt, waarin specifiek de bedrijven en branche-organisaties worden aangesproken. We zorgen hiermee dat we op verschillende fronten (presentaties, op social media, op onze site etc.) een eerste concrete stap zetten in een nieuwe communicatie aanpak m.b.t. regeldruk.

Colofon

Uitgever

Centraal Bureau voor de Statistiek
Henri Faasdreef 312, 2492 JP Den Haag
www.cbs.nl

Prepress

Centraal Bureau voor de Statistiek

Ontwerp

Edenspiekermann

Inlichtingen

Tel. 088 570 70 70
Via contactformulier: www.cbs.nl/infoservice

© Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag/Heerlen/Bonaire, 2023.
Verveelvoudigen is toegestaan, mits het CBS als bron wordt vermeld.